

Nr 23

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående samordning av veterinärhögskolans verksamhet med annan forskning och utbildning m. m. jämte motioner.

Propositionen

Sedan Kungl. Maj:t i proposition nr 1 (bilaga 11, punkterna H 14 och II: 1) beräknat medel för nedannämnda ändamål, har Kungl. Maj:t i proposition nr 37 under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 20 februari 1970 föreslagit riksdagen att *dels* godkänna de i propositionen förordade riktlinjerna för veterinärhögskolans och statens veterinärmedicinska anstalts lokalisering samt samordning av högskolans verksamhet med annan forskning och utbildning m. m., *dels* för budgetåret 1970/71 på driftbudgeten under nionde huvudtiteln till Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m. anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr., *dels* för budgetåret 1970/71 på kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond till Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m. anvisa ett investeringsanslag av 6 328 000 kr.

I propositionen föreslås på grundval av 1965 års veterinärmedicinska utrednings betänkande att principbeslut fattas om att veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt förläggs till Uppsala. En nära samordning avses komma till stånd med lantbrukshögskolan när det gäller ämnesområdena sjukdomsgenetik och husdjurshygien, fysiologi samt radiobiologi och med Uppsala universitet när det gäller ämnesområdena farmakologi, medicinsk kemi samt bakteriologi och epizootologi. Utflyttningen beräknas kunna påbörjas om ca tre år och vara slutförd efter ytterligare tre—fyra år.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat *dels* de vid riksdagens början väckta motionerna

1. I: 426 av fröken *Stenberg* och II: 473 av fru *Sundberg m. fl.*, vari föreslagits att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om sådana åtgärder att statens växtskyddsanstalts anhållan att få bygga en laboratorie-paviljong i Stora Råby bifalles,

2. I: 922 av herr *Eric Carlsson m. fl.* och II: 1076 av herr *Boo m. fl.*, vari hemställts att riksdagen beslutar om utbyggnad av skogshögskolans avdelning i Garpenberg med institutionsbyggnader och elevbostäder enligt förslag, upprättat av byggnadsstyrelsen, samt för budgetåret 1970/71 anslår behövliga medel, 265 000 kr., till projekteringskostnader av denna utbyggnad,

3. I: 914 av herr *Ingvar Andersson* och II: 1087 av herr *Larsson* i Borrby *m. fl.*, vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning rörande förläggning av veterinärhögskolan i enlighet med de principer som anförts i motionen och om en samordning av skolans verksamhet med annan forskning och utbildning;

dels de i anledning av propositionen nr 37 väckta motionerna

1. I: 1037 av herr *Harald Pettersson m. fl.* och II: 1196 av fröken *Åsbrink m. fl.*, vari hemställts att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 37 beslutar att försöksverksamhet med fältstation i Skara startas år 1971 samt i avvaktan på bl. a. försöksverksamhetens resultat skjuter på det slutgiltiga ställningstagandet till frågan om den framtida lokaliseringen av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt,

2. I: 1077 av herr *Gösta Jacobsson m. fl.* och II: 1263 av herr *Wachtmeister*, vari hemställts att riksdagen måtte avslå det i proposition nr 37 framlagda förslaget i vad detta avser omlokalisering av delar av statens veterinärmedicinska anstalt till Uppsala samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt slutförande av den ytterligare planering som kan erfordras beträffande uppförande av byggnader för virologisk verksamhet vid anstalten och därefter framläggande av förslag i ämnet för riksdagen,

3. I: 1079 av herr *Richardson m. fl.*, vari hemställts att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 37 måtte besluta att klinisk veterinärmedicinsk utbildning förlägges till Skara samt att den kommitté som skall utreda frågor rörande nya lokaler för veterinärhögskolan ges i uppdrag att med förtur utreda frågan om en utbyggnad av fältstation i Skara eller att frågan utredes på annat lämpligt sätt,

4. I: 1080 av herr *Skårman m. fl.* och II: 1266 av herrar *Antby* och *Eriksson* i Arvika, vari hemställts att riksdagen *dels* avslår proposition nr 37 och *dels* hemställer att Kungl. Maj:t verkställer en skyndsamt utredning om förläggning av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt utanför storstadsområdet och i första hand till Skara,

5. I: 1081 av herr *Wallmark*, vari hemställts att riksdagen med avslag av proposition nr 37, såvitt den avser riktlinjer för veterinärhögskolans och statens veterinärmedicinska anstalts lokalisering, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om förnyad utredning i enlighet med de riktlinjer som angivits i motionen.

Utskottet

Frågan om samordning av den veterinärmedicinska verksamheten med annan forskning och utbildning har tidigare behandlats av 1958 års veterinärhögskoleutredning. Därvid diskuterades även en utflyttning av högskolan och statens veterinärmedicinska anstalt från Stockholm. Bl. a. av kostnads-skäl fann sig veterinärhögskoleutredningen inte för sin del kunna förorda en dylik flyttning. Vid remissbehandlingen av veterinärhögskoleutredningens betänkande framförde dock åtskilliga remissinstanser, framför allt från jordbrukshåll, önskemål om utredning rörande möjligheterna till viss utökad samordning av verksamheten vid veterinärhögskolan och lantbrukshögskolan.

1965 års veterinärmedicinska utredning, som härefter tillsattes, har utrett möjligheterna att samordna verksamheten vid veterinärhögskolan med annan forskning och utbildning. Härvid har utredningen bl. a. utgått från de av 1964 års riksdag (prop. 1964: 50, SU 119, rskr. 293) uppdragna riktlinjerna för den framtida forsknings- och utbildningsorganisationen, vari samverkan och integration mellan olika högskolor, fakulteter och institutioner utgjorde ett huvudtema. Mot bakgrund av att uppgifterna vid veterinärhögskolan har naturlig anknytning till i första hand lantbruksvetenskapliga och humanmedicinska ämnesområden har utredningen på ett tidigt stadium avgränsat sina överväganden i lokaliseringsfrågan till två orter, Stockholm och Uppsala. Vid sin bedömning av dessa båda lokaliseringsalternativ har utredningen för sin del funnit sig böra sätta Uppsala främst. På grundval av utredningens betänkande och däröver avgivna remissyttranden har Kungl. Maj:t i förevarande proposition hemställt om riksdagens godkännande av vissa riktlinjer för veterinärhögskolans och statens veterinärmedicinska anstalts lokalisering och samordning av högskolans verksamhet med annan forskning och utbildning m. m.

Departementschefen anför inledningsvis att nuvarande bebyggelse inom veterinärhögskolans område till stor del är mogen för sanering. En upprustning av högskolan på nuvarande område har av byggnadsstyrelsen beräknats bli lika kostsam som uppförandet av en ny högskola. Även om man med mera begränsade åtgärder kan utnyttja byggnaderna under ytterligare någon tid måste betydande avkall göras på lokalernas funktionsduglighet. Då en sådan lösning framstår som föga rationell finner departementschefen att ställning nu bör tas till veterinärhögskolans framtida utformning och lokalisering. Utskottet delar härvidlag departementschefens uppfattning.

Departementschefen finner i likhet med veterinärmedicinska utredningen ett nära samarbete mellan veterinärmedicinen och humanmedicinen självklart och framhåller att kontakten mellan dessa vetenskapsgrenar naturligtvis alltjämt bör främjas. Samtidigt betonar departementschefen det nära sam-

band som måste finnas med husdjursvetenskapen. Av den kartläggning veterinärmedicinska utredningen verkställt rörande veterinärhögskolans kontaktytor med annan vetenskaplig verksamhet framgår att det samarbete som hittills kommit till stånd i sistnämnda avseende varit begränsat. Departementschefen anför att husdjursskötseln kommer att behålla sin dominerande plats inom den svenska jordbruksnäringen och att fortgående förändringar och omställningar inom animalieproduktionen framhäver näringens behov av forskning och försöksverksamhet. En ökad medverkan från veterinärmedicinsk sida framstår härvidlag som ofrånkomlig om vårt lands husdjursskötsel skall kunna följa med i den snabba utvecklingen och nya metoder kunna tas i användning utan risk för försämrat hälsotillstånd hos djuren. Enligt departementschefens mening är det nödvändigt att förutsättningar skapas för en väsentligt ökad samverkan mellan veterinärmedicinen och de husdjursvetenskapliga ämnesområdena vid lantbrukshögskolan. Ett tillfredsställande samarbete anser departementschefen bäst uppnås om veterinärhögskolan förläggs till Uppsala, som även erbjuder rika möjligheter till nära kontakt med de humanmedicinska ämnesområdena. Även marksituationen och tillgången på klinikmaterial är enligt departementschefens uppfattning faktorer som talar för en lokalisering av veterinärhögskolan till Uppsala. Med hänsyn till det anförda förordar departementschefen att principbeslut fattas om förläggning av högskolan till nämnda ort.

I propositionen betonas att det för den veterinärmedicinska forskningen och utbildningen är angeläget att veterinärhögskolans samtliga institutioner därvid koncentreras till Uppsala. Detta anses sålunda även böra gälla institutionen för livsmedelshygien, som veterinärmedicinska utredningen för sin del tänkt sig integrerad med statens institut för folkhälsan. I sammanhanget erinras om att veterinärhögskolan för närvarande har institutionerna för virologi och parasitologi gemensamma med statens veterinärmedicinska anstalt. Även i övrigt förekommer en mycket nära samverkan mellan högskolan och nämnda anstalt. De har till följd härav hittills varit lokaliserade i närheten av varandra. Då integrationen mellan de båda organen enligt departementschefens mening motiverar en fortsatt samförläggning förordar han att principbeslut om lokalisering av veterinärmedicinska anstalten till Uppsala fattas samtidigt med beslutet om veterinärhögskolan. Såvitt gäller anstaltens tillverkning av vaccin och sera anses dock lokaliseringsfrågan böra avgöras av Kungl. Maj:t först sedan möjligheterna till samordning av läkemedelstillverkningen vid statliga organ ytterligare övervägts.

I flera motioner framhålls det att tillgången på djurmateriel för den praktiskt-kliniska utbildningen vid veterinärhögskolan är otillräcklig inte endast i Stockholmsområdet utan även i Uppsalaområdet. Enligt dessa motioner bör därför andra lokaliseringsalternativ allvarligt övervägas innan principbeslut fattas i frågan.

Med hänvisning härtill hemställs i motionerna I: 1080 och II: 1266 samt

I: 1081 att riksdagen avslår Kungl. Maj:ts förslag beträffande lokaliseringen av veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt till Uppsala samt i motionerna I: 1037 och II: 1196 att det slutliga ställningstagandet till förevarande lokaliseringsfråga uppskjuts i avvaktan på resultatet av en i motionerna föreslagen försöksverksamhet med klinisk utbildning vid en fältstation i Skara.

I motionerna understryks det av en enhällig veterinärmedicinsk expertis gjorda påpekandet att veterinärhögskolan för utbildningen behöver tillgång till det rikt differentierade djurmaterialet i Skaraborgs län eller Sydsverige. I de vid riksdagens början väckta motionerna I: 914 och II: 1087 föreslås sålunda en utredning som syftar till en förläggning av veterinärhögskolan till Skåne. I flertalet övriga motioner framförs förslag som syftar till ett utnyttjande av djurmaterialet i Skaraborgs län. En skyndsamt utredning rörande möjligheterna att förlägga veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt utanför storstadsområdet och i första hand till Skara förordas sålunda i motionerna I: 1080 och II: 1266. Enligt motionerna I: 1079 samt I: 1037 och II: 1196 bör klinisk veterinärmedicinsk utbildning förläggas till en fältstation i Skara. Försöksverksamhet med en sådan station bör enligt sistnämnda motionspar starta redan 1971.

Enligt utskottets mening bör givetvis eftersträvas att frågan om veterinärhögskolans framtida lokalisering och utformning får en sådan lösning som på sikt ger gynnsammast möjliga förutsättningar för utbildningen och forskningen på veterinärmedicinens område. Därvid bör särskilt beaktas den praktiska husdjursskötselns och livsmedelshygienens behov. Veterinärhögskolan är som anförs i propositionen en förhållandevis liten enhet för forskning och utbildning. I överensstämmelse med de av statsmakterna fastställda riktlinjerna för den framtida forsknings- och utbildningsorganisationen och i syfte att få en så gynnsam forsknings- och studiemiljö som möjligt bör veterinärhögskolan förläggas så, att ett nära samarbete med de närbesläktade ämnesområdena humanmedicin och husdjursvetenskap främjas. Från denna synpunkt synes en förläggning av veterinärhögskolan till Uppsala innebära oönskvärd fördelar.

De förslag som framlagts om förläggning av veterinärhögskolan till Skaraområdet eller till Skåne har samtliga den svagheten att det i nämnda områden saknas tillfredsställande möjligheter till integrering med de lantbruksvetenskapliga ämnesområdena, varför utskottet delar departementschefens uppfattning att en lokalisering dit av veterinärhögskolan ej kan anses lika fördelaktig.

Vid sin prövning av de synpunkter som anförts för och emot de olika alternativen i förevarande lokaliseringsfråga har utskottet i likhet med departementschefen funnit de övervägande skälen tala för att veterinärhögskolan förläggs till Uppsala. Utskottet förordar därför att principbeslut härom fattas i enlighet med departementschefens förslag.

Den kritik som i förut redovisade motioner anförts mot en flyttning av högskolan till Uppsala har grundats dels på en uppfattning att antalet husdjur av skilda slag på sikt inte är tillräckligt inom Uppsalaområdet för den praktiskt-kliniska undervisningen, dels på att högskolan ur lokaliseringspolitisk synpunkt vid en ifrågasatt omlokalisering borde förläggas utanför landets storstadsområden.

Utskottets ställningstagande till frågan om veterinärhögskolans placering innebär att utskottet inte funnit det vara möjligt att helt tillgodose nyssnämnda lokaliseringspolitiska krav. Det föreslagna lokaliseringsalternativet ligger dock i linje med statsmakternas strävanden att avlasta Stockholmsområdet.

Vad gäller veterinärhögskolans behov av att för sin forskning och undervisning ha en god tillgång på lämpligt djurmateriale vill utskottet starkt understryka att utskottet vid sitt ställningstagande till högskolans framtida lokalisering givetvis utgått från att högskolans intressen härvidlag kommer att bli tillfredsställande tillgodosedda. Från veterinärhögskolans sida har framhållits att veterinärmedicinsk forskning och utbildning bör ges möjlighet att i ökad omfattning utnyttja det rika djurmaterialet i Skaraborgs län genom inrättandet av en fältstation i Skara. Utskottet delar denna uppfattning och anser liksom departementschefen att det bör vara en avgjord fördel såväl för veterinärhögskolan som även för lantbrukshögskolan att i ökad utsträckning få tillgång till de i sammanhanget viktiga husdjur som finns i nämnda område. Skaraområdet synes också väl lämpat härför med tanke på de veterinära inrättningar som sedan länge finns därstädes. Det är därför med tillfredsställelse utskottet konstaterar att departementschefen har för avsikt att låta utreda i vilka former detta ökade utnyttjande av djurmaterialet i Skaraborgs län lämpligast bör äga rum. Denna utredning torde även belysa i vilken utsträckning klinisk utbildning bör förläggas till Skara. Då det enligt utskottets mening är angeläget att den åsyftade förstärkningen av högskolans resurser i förevarande avseende snarast kommer till stånd bör den aviserade utredningen genomföras snabbt. Härigenom torde bl. a. syftet med de i motionerna I: 1079, I: 1037 och II: 1196 framförda yrkandena beträffande bl. a. viss försöksverksamhet i Skara i allt väsentligt få anses tillgodosedda.

På skäl som i det föregående redovisats bör enligt utskottets mening principbeslutet rörande omlokalisering av den veterinärmedicinska verksamheten även innefatta beslut om flyttning av statens veterinärmedicinska anstalt till Uppsala. Vad departementschefen i nämnda sammanhang föreslagit vill utskottet således tillstyrka.

Av i det föregående angivna ställningstaganden följer att utskottet avstyrker motionerna I: 1080 och II: 1266, I: 1081 samt yrkandena i motionerna I: 1037 och II: 1196 samt I: 1077 och II: 1263 om uppskov med lokaliseringsbeslutet resp. avslag på propositionen i förevarande del. Vidare följer att mo-

tionerna I: 914 och II: 1087 enligt utskottets mening inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet kan för sin del godtaga vad i propositionen anförts rörande den närmare utformningen i fråga om lokaliseringen och samordningen av olika institutioner m. m. Som departementschefen anfört bör omlokaliseringen av veterinärhögskolan och veterinärmedicinska anstalten genomföras inom sådan tidrymd att störningar i verksamheten i största möjliga utsträckning kan undvikas. Självfallet bör också vid bebyggelseplaneringen beaktas att den veterinärmedicinska verksamheten måste kunna bedrivas så att minsta möjliga risk uppstår för spridning av sjukdomar i omgivningen. Den kommitté, som enligt propositionen avses få i uppdrag att utreda de frågor som sammanhänger med omlokaliseringen av högskolan och anstalten, bör ha sin uppmärksamhet riktad på dessa frågor. I anledning av yrkanden i motionerna I: 1077 och II: 1263 rörande planeringen av byggnader för virologisk verksamhet vid veterinärmedicinska anstalten får utskottet framhålla att virologin enligt propositionen är ett av de ämnesområden som i samband med flyttning i första hand avses få nya lokaler.

Vad i förevarande proposition anförts rörande anslag m. m. till byggnadsarbeten, inredning och utrustning vid jordbrukets högskolor m. m. föranleder ingen erinran från utskottets sida. I anslutning härtill har utskottet funnit sig böra behandla två vid riksdagens början väckta motionspar med förslag till vissa byggnadsåtgärder på hithörande område.

I det ena av dessa motionspar, I: 426 och II: 473, föreslås att medgivande lämnas statens växtskyddsanstalt att uppföra en laboratoriepaviljong i Stora Råby. Enligt vad utskottet erfarit är ifrågavarande byggnadsärende beroende av pågående prövning i Kungl. Maj:ts kansli av växtskyddsanstaltens lokalisering. Motionerna synes i avvaktan på denna prövning inte böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Enligt motionerna I: 922 och II: 1076 bör riksdagen besluta om utbyggnad av skogshögskolans avdelning i Garpenberg med institutionsbyggnader och elevbostäder för en beräknad byggnadskostnad av 2 900 000 kr. samt för nästa budgetår anslå 265 000 kr. för projektering av denna utbyggnad. Enligt vad utskottet inhämtat har byggnadsprogram för nämnda byggnadsåtgärder ingetts till Kungl. Maj:t, där frågan om fortsatt projektering f. n. prövas. Innan frågan om utbyggnad vid Garpenberg och medelsanvisning härför tas upp till prövning av riksdagen, bör ytterligare projektering ha utförts. Utskottet vill erinra om att medel för projektering ställs till Kungl. Maj:ts förfogande under det investeringsanslag till vissa projekteringskostnader som redovisas under Fonden för förslag till statsverket. Utskottet finner på grund av det anförda ej skäl biträda motionsyrkandet.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit och anfört i de delar den nu behandlade propositionen inte närmare berörts i det föregående föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer

att riksdagen

1. a. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 1079, I: 1037 och II: 1196, sistnämnda motionspar såvitt nu är i fråga, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört rörande utnyttjandet av djurmaterialet i Skaraborgs län i veterinärhögskolans verksamhet,

b. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag på motionerna I: 1037 och II: 1196, såvitt i övrigt är i fråga, I: 1077 och II: 1263, I: 1080 och II: 1266 samt I: 1081 godkänner de av utskottet förordade riktlinjerna för veterinärhögskolans och statens veterinärmedicinska anstalts lokalisering samt samordning med annan forskning och utbildning m. m.,

c. lämnar motionerna I: 914 och II: 1087 utan åtgärd,

2. lämnar motionerna I: 426 och II: 473 utan åtgärd,

3. lämnar motionerna I: 922 och II: 1076 utan åtgärd,

4. till *Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.* för budgetåret 1970/71 på driftbudgeten under nionde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.,

5. till *Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.* på kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 6 328 000 kr.

Stockholm den 5 maj 1970

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit

från första kammaren: herrar Mossberger (s), Skårman (fp), Carl Eskilsson (m), Magnusson (s), Augustsson (s)*, Skagerlund (fp), Manne Olsson (s), fru Margit Lundblad (s), herrar Harald Pettersson (cp) och Ingvar Andersson (m);

från andra kammaren: herrar Hansson i Skegrie (cp), Johanson i Västervik (s), Antby (fp)*, Lundmark (s), Trana (s)*, fru Lindberg (s)*, herrar Björk i Påarp (s), Persson i Heden (cp), fru Sundberg (m) och fru Sundström (s)*.

* Ej närvarande vid justeringen.